

EI KUNTAA ILMAN YRITYKSIÄ

**Tärkeintä Yrittäjille
kuntavaaleissa
2021**

SISÄLLYS

Ei kuntaa ilman yrityksiä – Yrittäjien kuntavaalinostot	3
Julkista sektoria on pakko kaventaa, jos kakkua halutaan kasvattaa	4
Elinkeinopolitiikka on yrittäjien ja kunnan vuoropuhelua	4
Päätöksiä tehdessä kannattaa tarkistaa, miten ne vaikuttavat yrityksiin	4
Maankäyttö ja rakentaminen luovat vahvan kivijalan	5
Kunnan kannattaa keventää yritysten asiointitaakkaa	5
Monipaikkaistuminen on monelle kunnalle mahdollisuus	5
Perusinfra ja sujuva liikenne luovat pohjan menestykselle	5
Julkisista hankinnoista vauhtia yrittäjyyteen	6
Julkista elinkeinotoimintaa pitää vähentää	6
Omistajaohjaus kunnissa kuntoon	6
Monituottajamalli sopii sote-palveluiden lisäksi muuhunkin	7
Osaaminen liikuttaa kuntaa	7
Jätehuollon järjestämisessä otettava huomioon asukkaiden ja yritysten tarpeet	7

EI KUNTA ILMAN YRITYKSIÄ – YRITTÄJIEN KUNTAVALINOSTOT

Miltä sinun kotikaupunkisi tai -kuntasi näyttäisi, jos siellä ei olisi yrityksiä? Mistä ostaisit ruuat? Kuka korjaisi pyöräsi tai autosi? Kuka leikkaisi hiuksesi? Mihin veisit lapset tai vanhukset hoitoon? Missä sinä kävisit töissä? Missä ystäväsi? Mistä syntyisivät ne verotulot, joiden avulla rahoitetaan kunnan järjestämistä vastuulla olevat palvelut kaikenikäisille kuntalaisille?

Näitä kysymyksiä kannattaa miettiä, kun valitsee, ketä äänestää kuntavaaleissa. Kuntavaaliehdokkaan kannattaa pohtia, millaisilla päätöksillä taataan se, että kunnassa on yrityksiä, joista asukkaat saavat työtä, ruokaa ja palveluita

ja kunta verotuloja. Kuntavaaleissa päätetään siitä, onko yrityksillä kunnassa tulevaisuutta vai ei.

Suomen Yrittäjien kuntavaaliohjelma Ei kuntaa ilman yrityksiä käy läpi kuntapäätäjälle ja asioita tarkkaan pohtivalle äänestäjälle tärkeimmät asiat yrittäjien näkökulmasta. Siihen voi perehtyä osoitteessa yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2021.

Tähän tiivistelmään on koottu tärkeimmät asiat, jotka ehdokkaan ja äänestäjän kannattaa tietää.

Suomen Yrittäjien koko kuntavaaliohjelman Ei kuntaa ilman yrityksiä pääsee lukemaan osoitteessa yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2021

JULKISTA SEKTORIA ON PAKKO KAVENTAA, JOS KAKKUA HALUTAAN KASVATTAA

Suomen julkinen sektori on OECD-maiden suurimpia. Suuri julkinen sektori hidastaa talouskasvua. Kuntatalous on kehittynyt heikosti jo pitkään, ja koronakriisi vaikeuttaa sitä entisestään. Seuraavien kymmenen vuoden aikana huoltosuhteessa tapahtuu merkittävä muutos huonompaan suuntaan. Tulevien kuntapäättäjien pitää kääntää kuntatalouden suunta terveemmäksi. Kuntien tehtäviä pitää karsia.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Kunnan vahvuus on ennustettava ja kilpailukykyinen verotaso. Kuntaveron korotuksia on vältettävä.
- Keskittyy vain välttämättömiin tehtäviin, joita yritykset eivät voi hoitaa.
- Väestön vanhenemisesta johtuvien sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu ja koronakriisin hoito paisuttavat kuntien menoja. Palvelutuotannon rakenteelliset ratkaisut on tehtävä rohkeasti.
- Tekee vain välttämättömimmät investoinnit.

ELINKEINOPOLITIikka ON YRITTÄJIEN JA KUNNAN VUOROPUHELUA

Elinkeinopolitiikka on tekoja kunnan elinvoiman ja elinkeinojen puolesta. Elinkeinopolitiikan keinoja ovat muun muassa yrityksille tarjottavat palvelut, hankintapolitiikka, liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, kaavoitus ja rakentaminen, koulutus ja se, että päätöksiä tehtäessä mietitään niiden vaikutukset yrityksiin.

Kuntapäättäjien pitää nähdä, mikä oikeasti lisää elinvoimaa juuri omassa kunnassa ja panostaa siihen: esimerkiksi matkailuun, liikenneyhteyksiin tai terästeollisuuden osamiseen.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Asettaa elinkeinopolitiikan kunnan tärkeimmäksi elinvoimatyökaluksi. Sen pitää olla kunnanjohtajan vastuulla.
- Tuntee kuntansa yritykset, yrittäjien ikäkenteen ja yritysten työllisten lukumäärän. Näin esimerkiksi omistajanvaihdostoimenpiteet voi suunnata oikein.
- Neuvoo yrityksiään rahoitus- ja investointitarpeissa ja työvoiman saamisessa.
- Varmistaa yrityksen elinkaaripalvelut aloittavan yrittäjän palveluista omistajanvaihtoksiin.
- Tukee yrityksiä digitaalisen teknologian käyttöönotossa ja sen edellyttämän osaamisen kehittämisessä.

PÄÄTÖKSIÄ TEHDESSÄ KANNATTAA TARKISTAA, MITEN NE VAIKUTTAVAT YRITYKSIIN

Useimmat kunnan päätökset vaikuttavat yrityksiin. Yritysten ja kunnan menestymistä voidaan tukea arvioimalla yritysvaikutukset jo valmistelussa. Näin tähdätään siihen, että päätöksillä poistetaan yrittäjyyden esteitä eikä luoda niitä.

Suomen Yrittäjien koko kuntavaaliohjelman Ei kuntaa ilman yrityksiä pääsee lukemaan osoitteessa yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2021

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Arvioi yritysvaikutuksia pysyvänä osana kaikkea päätösvalmistelua. Jälkikäteen pitää tarkistaa, toteutuivatko yritysvaikutukset arvioidun kaltaisina.
- Käy aktiivista vuoropuhelua yritysten kanssa.
- Panostaa uuden yksityisen elinkeinotoiminnan edellytysten luomiseen.

MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN LUOVAT VAHVAN KIVIJALAN

Nopealla ja ketterällä kaavoituksella kunnasta tulee houkutteleva investointipaikka yrityksille. Myös lupapalveluiden joutuisuus on tärkeää investointipäätöksiä tehtäessä.

Kunnan kannattaa määritellä maankäyttöpolitiikkansa. Maaohjelman valmisteluun tai olemassa olevan ohjelman päivittämiseen on hyvä ottaa mukaan alueelliset ja paikalliset yrittäjäyhdistykset.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Kunnalla on selkeä maapoliittinen ohjelma, koko kunnan kattava yleiskaava ja ajantasaiset asemakaavat.
- Palveluprosessissa opastetaan ja neuvotaan yrittäjää. Kunnassa on riittävät resurssit ja osaaminen, jotta lupa- ja kaavaprosessit sujuvat nopeasti.
- Hinnoitteluperusteet ovat läpinäkyviä.

KUNNAN KANNATTAA KEVENTÄÄ YRITYSTEN ASIOINTITAAKKA

Yrityksillä on paljon veloitteita, joiden hoitaminen edellyttää asiointia kunnassa. Mitä pienemmästä yrityksestä on kyse, sitä suurempi suhteellisesti on taakka, joka kertyy luvista, ilmoituksista ja muista toimenpiteistä. Yrittäjä toivoo, että kunta-asiat saisi hoidetuksi verkossa ajasta ja paikasta riippumatta.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Kunnat digitalisoivat yhteistyönä yrityksille suunnattuja asiointipalveluita, yhtenäistävät lupa- ja käsittelyprosesseja, vähentävät asiointikanavien määrää ja liikuttavat yrityksiltä kysytyjä tietoja saumattomasti järjestelmästä toiseen.
- Vahvistaa yrittäjien digiosaamista yksityisistä ja julkisista toimijoista muodostuvalla tukiverkostolla.

MONIPAIKKAISTUMINEN ON MONELLE KUNNALLE MAHDOLLISUUS

Koronakriisi moninkertaisti etätöiden tekemisen ja työskentelyn eri paikoista. Yrittäjyydellä on merkittävä rooli monipaikkaisuuden kehittämisessä.

Monipaikkatyö on iso mahdollisuus erityisesti paikkakunnille, joilla on paljon vapaa-ajan asuntoja. Se siirtää palveluiden kysyntää mökkipaikkakunnille ja muuttaa aluelouden rakennetta. Toisaalta se voi näkyä kysynnän laskuna kaupunkien keskustoissa ja alueilla, joilta työntekijät siirtyvät etätöihin.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Varmistaa, että eri kunnissa toimivat yrittäjät voivat verkostoitua ja saada neuvontaa myös toisen kotipaikkakunnan elinkeinopalveluista.
- Laittaa tietoliikenneyhteydet kuntoon.
- Edistää sujuvia joukkoliikenneyhteyksiä kunnan asutus- ja vapaa-ajan asutuksen alueille esimerkiksi juna- ja linja-autoasemilta. Kunta voi hyödyntää ostopalveluina paikallista yrittäjyyttä.
- Tarjoaa etätöitä tekeville yrittäjille ja asiantuntijoille työtiloja ja kohtaamispaikkoja.

PERUSINFRA JA SUJUVA LIIKENNE LUOVAT POHJAN MENESTYKSELLE

Siellä, missä tietoliikenneyhteyksien markkinat toimivat, ei niiden toimintaan pitä puuttua. Jos markkinoilla ilmenee puutteita esimerkiksi alhaisen käyttäjämäärän ja pitkien

etäisyyksien vuoksi, on laajakaistarakentamista tuettava EU:n, valtion ja kuntien varoista. Kuntien tulee turvata oman alueensa saavutettavuus ja infrastruktuuri niin, että yrittäjien toimintaedellytykset kunnan sisällä, alueella ja valtakunnallisesti ovat kunnossa.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Turvaa kunnan saavutettavuuden ja infrastruktuurin pitkällä aikavälillä.
- Kehittää seutukuntien ja kaupunkien välisiä liikenneyhteyksiä ja mahdollistaa useita kuntia käsittävien työssäkäyntialueiden muodostumisen.
- Järjestää joukkoliikenteen monituottajamallilla esimerkiksi hyödyntämällä palveluseleitä.
- Ennakoi kunnollisen digi-infran syntyminen kaavoituksessa. Huomioi tietoliikenneverkkojen kehittämistarpeet ja varmistaa, että lupa- ja muut hallinnolliset käytännöt eivät tarpeettomasti hidasta niiden rakentamista.

JULKISISTA HANKINNOISTA VAUHTIA YRITTÄJYYTEEN

Julkisissa hankinnoissa liikkuu Suomessa vuosittain noin 35 miljardia euroa. Kuntien hankintapolitiikka on kuntapäätäjien käsissä. Julkiset hankinnat on valjastettava yrittäjyyden, työllisyyden ja innovaatioiden kehittäjiksi. Suurin este pienten ja keski suurten yritysten osallistua kilpailutuksiin on hankinnan liian suuri koko. Tässä hankintalaki puolustaa pk-yrityksiä: se ohjaa jakamaan hankinnat osiin. Kunnanvaltuuston on otettava hankintapolitiikka omiin käsiin.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonserniin kuuluvien kilpailutuspolitiikan ydinasiaksi päätehtään alueen elinvoiman edistäminen ja markkinoiden kehittäminen.
- Käy aktiivista vuoropuhelua yritysten kanssa ja pyrkii kehittämään markkinaa.
- Hankintoihin asetettavien kriteerien on oltava kohtuullisesti toteuttavissa pk-yrityksissä.
- Kilpailutukset jaetaan osiin esimerkiksi tuotekohtaisesti tai alueittain. Kynnysarvon alittavat pienhankinnat julkistetaan avoimesti verkossa.
- Jos kunta osallistuu yhteishankintaan, se

ohjaa yhteishankintayksikköä järjestämään markkinavuoropuheluita ja jakamaan hankinta osiin.

JULKISTA ELINKEINOTOIMINTAA PITÄÄ VÄHENTÄÄ

Kilpailuneutraliteetti tarkoittaa tasapuolista kilpailuasetelmaa yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan välillä. Ilman sääntelyä julkinen sektori voisi tehdä yritysten kanssa kilpailevaa liiketoimintaa ilman riskiä konkurssista, altistusta kilpailulle ja veroetujen turvin.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Laskee oman tuotantonsa kustannukset avoimesti ja valtakunnallisesti vertailukelpoisesti.
- Julkaisee ostolaskudatansa avoimena datana.
- Ei kilpaile yritysten kanssa ja häiritse yritysten toimintaa omilla yhtiöillään.
- Irtautuu niistä toiminnoista, joiden tekemiselle ei ole perusteita.
- Kartoittaa alituisesti markkinoilta yrityksiä, joille voisi tarjota tilaa liiketoiminnan ja kasvun tukemiseksi.

OMISTAJAOHJAUS KUNNISSA KUNTOON

Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiittisista linjauksista: miksi kunta on omistajana ja mikä on omistamisen tavoite. On tärkeää, että kunnan tavoitteita toteutetaan myös yhtymissä ja yhtiöissä, joissa kunta on mukana. Kunnan roolia tulee pienentää tilaajaoperaattoriksi ja sopimusten hallinnointiin, kun yritykset tuottavat palveluita.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Selvittää markkinoiden tarjontaa, jotta tarjonta saadaan kattavasti esiin.
- Antaa asiakkaan valita palveluntarjoajan toimittajiansa joukosta aina, kun se on mahdollista. On ammattimainen järjestäjä ja tilaaja, ei tuottaja.
- Asettaa omistuksilleen selkeät mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista.
- Varmistaa, että sen omistamat yhtiöt noudattavat tiukasti kilpailuneutraliteettia.

- Kehittää terveitä markkinoita, luo uusille ja toimiville yrityksille mahdollisuuksia sekä rohkaisee yrityksiä tarttumaan niihin.

MONITUOTTAJAMALLI SOPII SOTE-PALVELUIDEN LISÄKSI MUUHUNKIN

Monituottajamalli tarkoittaa sitä, että kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluita on tuottamassa useita eri palveluntarjoajia.

Mikäli sosiaali- ja terveystalouden uudistus etenee, se on toteutuessaan todellinen kuntauudistus, kun puolet kuntien käyttötalousmenoista siirtyy maakunnille. Kuntien virkakunnalta ja päättäjiltä vapautuu aikaa ja energiaa kunnan elinvoiman rakentamiseen. Energia on syytä suunnata heti oikein, jotta kunnat käyttävät hyväksi uuden roolinsa sekä mahdollisuutensa elinvoiman ja yrittäjyyden edistäjinä.

Julkisen sektorin tuottaman palvelun lisäksi palveluita tuottaa useita eri yrityksiä ja mahdollisesti myös järjestöjä. Monituottajamalli on asiakkaan, kunnan, työntekijöiden sekä yrittäjien etu. Kysyntä ei ohjaudu vain yhdelle tai muutamalle toimijalle, vaan myös uusille tai pienille palveluntarjoajille. Sitä tarvitaan ehdottomasti sosiaali- ja terveystalveissa, mutta se toimii muillakin sektoreilla kunnassa.

OSAAMINEN LIIKUTTAA KUNTA

Yrittäjät odottavat, että kunta satsaa lasten ja nuorten koulutukseen sekä työelämässä olevien tietojen ja taitojen kehittämiseen. Kun kunta huolehtii, että koulutus toimii, kuntaan syntyy lisää työpaikkoja ja elämä on parempaa.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Ottaa alueen pk-yritykset mukaan ammatillisten oppilaitosten päätösten suunnitteluun.
- Tekee opetussuunnitelmia velvoittavan strategian yrittäjyyskasvatukseen.
- Luo yrittäjän liiketoimintatietoja parantavan osaamisverkoston.
- Ottaa käyttöön lähiopetusta täydentäviä etäopetusratkaisuja koulutuksen saavutettavuuden parantamiseksi ja tarjonnan monipuolistamiseksi.

JÄTEHUOLLON JÄRJESTÄMISESSÄ OTETTAVA HUOMIOON ASUKKAIDEN JA YRITYSTEN TARPEET

Toimivan kilpailun kannalta asukkaan valintaan perustuvaa jätekuljetusmalli on paras vaihtoehto, sillä toisessa vaihtoehdossa eli kuntien kilpailutuksissa pärjäävät valittavan usein vain joko isot kansainväliset tai kansalliset yritykset. Niissä pienet yritykset jäävät ilman kauppaa. Kunnan pitää siis keskittyä hoitamaan vain lakisääteisiä tehtäviään ja välttää kilpailemasta alueensa pienyrittäjien kanssa.

YRITTÄJYYSMYÖNTEINEN KUNTA:

- Antaa pienempienkin kuljetusyritysten tarjota vapaasti palvelujaan kuntalaisille siten, että asukkaat voivat itse valita oman kuljettajansa (ns. kiinteistönhaltijan malli).
- Hoitaa itse tai omistamansa osakeyhtiön kautta ainoastaan kunnalle suunnatut viranomais- ja palvelutehtävät.
- Ei kilpaile jätehuollon vapailla markkinoilla alueen yksityisten pienyritysten kanssa.

Suomen Yrittäjien koko kuntavaaliohjelman *Ei kuntaa ilman yrityksiä* pääsee lukemaan osoitteessa yrittajat.fi/yrittajat/kuntavaalit-2021

KUNNAN JA
YRITYSTEN
YHTEISTYÖ
KANTAA

